

Sygn. akt III AUa 160/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 marca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Czaja (spr.)
Sędziowie:	SA Teresa Czekaj SA Bogdan Świerk
Protokolant: st.sekr.sądowy Urszula Goluch-Nikanowicz	

po rozpoznaniu w dniu 26 marca 2013 r. w Lublinie

sprawy W. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji wnioskodawcy W. Z.

od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach

z dnia 19 grudnia 2012 r. sygn. akt IV U 614/12

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 160/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 lipca 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił W. Z. prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze bowiem wnioskodawca nie wykazał co najmniej 15 letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych.

Po złożeniu przez W. Z. dodatkowych dokumentów organ rentowy wydał kolejną decyzję w dniu 18 sierpnia 2011 roku odmawiającą przyznania mu prawa do emerytury z tych samych względów co w decyzji wcześniejszej.

Odwołanie od obydwu decyzji złożył W. Z., który wnosił o ich zmianę i przyznanie prawa do wnioskowanego świadczenia. Odwołujący twierdził, iż wykonywał pracę w warunkach szczególnych od 1974 roku do 1992 roku.

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wnosił o ich oddalenie.

Sąd Okręgowy w Siedlcach wyrokiem z dnia 22.03.2012 roku zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 18.08.2011 roku i ustalił W. Z. prawo do emerytury od dnia 2.06.2011 roku.

Sąd Okręgowy przyjął, iż ubezpieczony W. Z. w okresie od 2.08.1974 roku do 30.09.1984 roku był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w P. na stanowisku monter instalacji sanitarnych, następnie w okresie od 1.10.1984 roku do 31.03.1992 roku pracował w Zakładzie (...) w M. na stanowisku monter instalacji sanitarnych i spawacza. Obydwa rodzaje prac zostały zakwalifikowane jako rodzaje prace w warunkach szczególnych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. Wykaz A Dział V pkt. 1 tj. roboty wodno – kanalizacyjne a także zakwalifikowane do tej kategorii w przepisach resortowych zawartych w załączniku Nr 1 do uchwały Zarządu Centralnego Związku Spółdzielni Budownictwa Mieszkaniowego z dnia 28.12.1983 r., a także w zarządzeniu Nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1.08.1983 r. Suma tych okresów wynosi ponad 15 lat i w związku z tym Sąd Okręgowy przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury w wieku obniżonym.

Wyrok ten został zaskarżony w drodze apelacji przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S..

Sąd Apelacyjny w Lublinie orzeczeniem z dnia 21.06.2012 roku uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Siedlcach do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu Sąd II instancji stwierdził, iż zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwalał na przyjęcie, że wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w spornych okresach wykonywał pracę w szczególnych warunkach. Ponadto Sąd Apelacyjny wywiódł, że wykonywanie pracy na stanowisku określonym w zarządzeniu resortowym, którego nie wymieniono w wykazach A lub B stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. nie uprawnia do uzyskania prawa do emerytury w wieku obniżonym. Powołując się na orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 27.01.2012 r. (II UK 103/110), Sąd II instancji stwierdził, iż wykładnia przepisu zawartego w Dziale V poz. 1 Wykazu A cyt. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. nakazuje aby traktować zapis „w głębokich wykopach w koniunkcji z określeniem roboty wodno – kanalizacyjne”. W związku z tym Sąd Apelacyjny zalecił aby przy ponownym rozpoznawaniu sprawy dokonać ustaleń z uwzględnieniem wykładni powołanego przepisu przedstawionej przez Sąd Najwyższy w przytoczonym wyroku.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy w Siedlcach wyrokiem z dnia 19 grudnia 2012 roku oddalił odwołania od obydwu decyzji.

Podstawą wyroku były następujące ustalenia :

W. Z. ur. (...) złożył do Oddziału ZUS w dniu 11.05.2011 r. wniosek o przyznanie mu uprawnień do emerytury. Organ rentowy uznał za udowodniony na dzień 1.01.1999 r. okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 29 lat 1 miesiąca i 11 dni. Nie uznał żadnego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych. Ustalenia te były podstawą do wydania obydwu zaskarżonych decyzji.

W toku postępowania odwoławczego W. Z. wnosił o zaliczenie do kategorii prac w warunkach szczególnych dwóch okresów zatrudnienia. W okresie od 2.08.1974 roku do 30.09.1984 roku był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w P. na stanowisku monter instalacji sanitarnych, następnie w okresie od 1.10.1984 roku do 31.03.1992 roku pracował w Zakładzie (...) w M. na stanowisku monter instalacji sanitarnych i spawacza. Przedsiębiorstwo w którym był zatrudniony zajmowało się budową bloków mieszkalnych, chlewni i obór. Praca polegała na spawaniu rur centralnego ogrzewania, rur instalacji gazowych i innych prac koniecznych przy budowie budynków tj. spawaniu kanałów centralnego ogrzewania i kanałów ściekowych. Gdy nie było prac typowo spawalniczych to wykonywał prace monterskie przy zakładaniu instalacji sanitarnych a także instalacji wodno – kanalizacyjnych, zajmował się

również łączeniem rur, a także montowaniem rur odprowadzających ścieki. Będąc zatrudniony w Zakładzie (...) w M. w latach 1984 – 1992 ubezpieczony zajmował się tam wymianą instalacji centralnego ogrzewania, grzejników, instalowaniem nowych instalacji gazowych, remontem i renowacją węzłów cieplnych. Wszystkie te prace wiązały się ze spawaniem. Według W. Z. czynności związane ze spawaniem w obu tych zakładach zajmowały mu ok. 90 % czasu pracy. Dodatkowo przesłuchany w charakterze strony przy ponownym rozpoznaniu ubezpieczony zeznał, że prace związane ze spawaniem w Przedsiębiorstwie (...) w P. (późniejsza nazwa Przedsiębiorstwo (...) w P.), zajmowały mu albo pełne dniówki robocze albo 80% czasu pracy, jeśli wykonywał inne czynności. Świadkowie K. K., T. K., J. K., L. R. i A. O. byli pracownikami Przedsiębiorstwa (...) w P. i Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w M. w okresach w których W. Z. był zatrudniony. W świetle ich zeznań, ubezpieczony wykonywał różnego rodzaju prace związane z zakładaniem instalacji wodno – kanalizacyjnych i centralnego ogrzewania. Zakres zadań był uzależniony od konkretnego etapu budowy budynków. W firmie Przedsiębiorstwa (...) w P. były to prace zarówno w głębokich wykopach jak i prace wewnątrz budynków. Ubezpieczony brał udział zarówno w pracach montażowych związanych z układaniem rur lub instalacji jak i w czynnościach związanych ze spawaniem poszczególnych elementów. W okresie zatrudnienia w Zakładzie (...) w M. prace były wykonywane wewnątrz budynków mieszkalnych i polegały głównie na wymianie grzejników, remontach węzłów cieplnych, były także prace związane z konserwacją urządzeń sanitarnych a ponadto wymianie instalacji gazowych. W. Z. zajmował się głównie spawaniem, jednakże zakres tych czynności był różny w zależności od charakteru pracy wykonywanej w danym dniu.

Sąd podkreślił, że świadectwa pracy wystawione w 1984 roku stwierdzały, że ubezpieczony był zatrudniony na stanowisku montera instalacji sanitarnych. Dopiero następcą prawnym Przedsiębiorstwa (...) w P. – (...) wystawił ubezpieczonemu świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych (brak daty wystawienia), w którym to świadectwie dodano do dotychczasowego zapisu słowa „spawacz w głębokich wykopach”. Z kolei w aktach osobowych prowadzonych przez Spółdzielnię Mieszkaniową (...) w M. znajdują się dokumenty w postaci umowy o pracę z dnia 1.10.1984 r. w którym widnieje stanowisko pracy „monter instalacji sanitarnych i ogrzewczych „ spawacz” i również znajduje się świadectwo pracy tzw. ogólne wystawione 31.03.1992 r., w którym zapisano, że W. Z. wykonywał w okresie swojego zatrudnienia pracę na stanowisku montera instalacji sanitarnych i ogrzewczych, a ponadto jest zapis, że uzyskał tytuł mistrza w zawodzie monter instalacji wodno kanalizacyjnej i gazowej. Składając wniosek o emeryturę ubezpieczony przedłożył z wymienionej spółdzielni nowy dokument w postaci świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych, które stwierdza, iż w okresie od 1.10.1984 r. do 31.03.1992 r. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, pracę na stanowisku spawacza elektrycznego i gazowego wymienione w Wykazie A Dział XIV rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r.

W ocenie Sądu Okręgowego zebrany w sprawie materiał dowodowy nie dał podstaw do ustalenia, iż ubezpieczony W. Z. w obydwu spornych okresach wykonywał pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów cyt. wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. Bezsporne jest, iż do tej kategorii zatrudnienia nie można zaliczyć ubezpieczonemu pracy na stanowisku montera instalacji sanitarnych, ponieważ zgodnie z przytoczoną wyżej wykładnią przepisu zawartego w Wykazie A Dział V pkt. 1 do tej kategorii zatrudnienia można zaliczyć tylko prace wodno – kanalizacyjne, które wykonywane są w głębokich wykopach. W przypadku ubezpieczonego tego rodzaju prace wykonywał on sporadycznie będąc zatrudnionym w Przedsiębiorstwie (...) w P., zaś w okresie zatrudnienia w Zakładzie (...) w M. tego rodzaju prace nie były wykonywane w głębokich wykopach. Sąd zwrócił uwagę, że ubezpieczony w swoich zeznaniach starał się przede wszystkim wykazać, iż jego podstawowym rodzajem pracy było spawanie zarówno w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w P. i w Zakładzie (...) w M.. W ocenie Sądu właściwa ocena zebranego w sprawie materiału dowodowego nie pozwala na przyjęcie tych twierdzeń ubezpieczonego za prawdziwe. Zarówno bowiem zeznania samego ubezpieczonego jak i świadków wskazują, że charakter pracy ubezpieczonego związany był przede wszystkim z pracami montażowymi instalacji wodno – kanalizacyjnych, w których to istotnie czynności związane ze spawaniem zajmowały dużo czasu, jednakże nie można uznać, iż był on spawaczem. Za taką oceną przemawiają również dokumenty zawarte w aktach osobowych. Sąd podkreślił, że wystawione świadectwa pracy w czasie gdy W. Z. kończył zatrudnienie w obydwu tych zakładach wymieniają stanowisko montera instalacji sanitarnych. Dopiero nowe świadectwa wydane przez następcę prawnego w przypadku pierwszego z tych zakładów jak i przez Spółdzielnię Mieszkaniową zawierają odmienne zapisy co do charakteru

pracy wymieniając czynności związane z pracą spawacza. W szczególności świadectwo wystawione przez Spółdzielnię Mieszkaniową jest zupełnie odmiennej treści od świadectwa wystawionego w 1994 roku. Zdaniem Sądu te nowe świadectwa nie zawierające daty ich wystawienia nie są wiarygodnymi dowodami rodzaju pracy którą wykonywał ubezpieczony i nie znajdują podstawy faktycznej w aktach osobowych. Sąd stwierdził, że warunkiem ustalenia, że dany rodzaj pracy należy do kategorii prac w warunkach szczególnych jest to aby zajęcie, które wymienione jest w załączniku A do powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. jest to, aby było ono wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Poczynione ustalenia faktyczne dokonane w oparciu o dowody ze źródeł osobowych jak i z dokumentów nie dają, zdaniem Sądu, podstaw do przyjęcia, iż ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w obydwu tych zakładach pracy na stanowisku spawacza, które to stanowisko należy do kategorii prac w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów Wykazu A Dział XIV poz. 12

Sąd Okręgowy przyjął, że ubezpieczony nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 roku, zaś zgodnie z regulacją określoną w § 4 ust. 1 pkt. 3, warunkiem przyznania prawa do emerytury w wieku obniżonym jest wykazanie co najmniej 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przed dniem 1.01.1999 r.

W tej sytuacji Sąd uznał, że brak jest przesłanek do przyznania prawa do wnioskowanego świadczenia na podstawie art. 184 ust. 1 i 2 ustawy o FUS i z tych względów z mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołania od obydwu decyzji.

Apelację od powyższego wyroku złożył wnioskodawca zaskarżając wyrok w całości.

Wyrokowi zarzucił:

- naruszenie prawa procesowego tj. art. 233 § 1 k. p. c. poprzez zaniechanie dokonania wszechstronnej oceny materiału dowodowego, w szczególności zeznań ubezpieczonego oraz zeznań świadków, co doprowadziło do sformułowania błędnego wniosku prowadzącego do uznania, że rodzaju pracy którą wykonywał W. Z. nie można zakwalifikować jako pracy w szczególnych warunkach gdyż nie wykonywał jej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy,

- naruszenie prawa materialnego tj. art. 184 ust. 1 i 2 oraz art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 2, ust. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że czasem pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wyłącznie czas w którym praca ta jest efektywnie wykonywana, a w konsekwencji winna być wykonywana 8 godzin dziennie,

Podnosząc powyższe wniósł w zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie prawa do emerytury stosownie do złożonego wniosku.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne i aprobuje argumentację prawną przedstawioną w motywach zaskarżonego wyroku a więc nie zachodzi potrzeba ich szczególnego powtarzania.

Sąd I instancji poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, wyprowadził z nich słuszne wnioski i prawidłowo zastosował obowiązujące przepisy prawa materialnego.

Zarzuty apelacji odnoszące się do wadliwej oceny zebranego materiału dowodowego nie są zasadne. Sąd Okręgowy przeprowadził bardzo dokładne i wnikliwe postępowanie dowodowe, przede wszystkim z zeznań wnioskodawcy oraz świadków, którzy razem z nim byli zatrudnieni w spornych okresach, jak również ze złożonej dokumentacji i

prawidłowo przyjął, że zebrany w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do ustalenia, iż W. Z. wykonywał pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów cyt. wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r.

Nie można bowiem zaliczyć ubezpieczonemu jako pracy w warunkach szczególnych zatrudnienia na stanowisku monter instalacji sanitarnych. ponieważ zgodnie z przepisem Wykazu A Dział V pkt. 1 do tej kategorii zatrudnienia można zaliczyć tylko prace wodno – kanalizacyjne, które wykonywane są w głębokich wykopach. Ubezpieczony będąc zatrudnionym w Przedsiębiorstwie (...) w P., tego rodzaju prace wykonywał sporadycznie, zaś w okresie zatrudnienia w Zakładzie (...) w M. prace w głębokich wykopach nie były wykonywane. Sąd odniósł się do twierdzeń wnioskodawcy który podnosił że jego podstawowym rodzajem pracy było spawanie w obu spornych okresach zatrudnienia. Jednakże zebrany materiał dowodowy w tym także zeznania samego wnioskodawcy jak i świadków, a także przeanalizowana dokumentacja pracownicza wskazują, że charakter pracy W. Z. związany był przede wszystkim z pracami montażowymi instalacji wodno – kanalizacyjnych, w których czynności związane ze spawaniem zajmowały jakkolwiek znaczną ilość to jednak nie wyłączną ilość czasu pracy. Ubezpieczony wykonywał różnego rodzaju prace związane z zakładaniem instalacji wodno – kanalizacyjnych i centralnego ogrzewania a zakres zadań był uzależniony od konkretnego etapu budowy budynków. Ubezpieczony brał udział zarówno w pracach montażowych związanych z układaniem rur lub instalacji jak i w czynnościach związanych ze spawaniem poszczególnych elementów. W okresie zatrudnienia w Zakładzie (...) w M. prace były wykonywane wewnątrz budynków mieszkalnych i polegały głównie na wymianie grzejników, remontach węzłów cieplnych, były także prace związane z konserwacją urządzeń sanitarnych a ponadto wymianie instalacji gazowych.

Jak trafnie zaznaczył, Sąd I instancji wystawione świadectwa pracy w czasie gdy W. Z. kończył zatrudnienie w obydwu tych zakładach wymieniały stanowiska monter instalacji sanitarnych.

W tym stanie rzeczy poczynione ustalenia faktyczne dokonane w oparciu o przeprowadzone dowody nie dają podstaw do przyjęcia, iż ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy czynności związanych ze spawaniem, które to stanowisko należy do kategorii prac w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów Wykazu A Dział XIV poz. 12.

Wbrew zarzutom apelacji nie zostały naruszone wskazane w apelacji przepisy prawa materialnego.

Skarżący powołując się na wykonywanie pracy w szczególnych warunkach, winien udowodnić, że do dnia do 1 stycznia 1999 roku wykonywał przez co najmniej 15 lat taką pracę - , wymienioną w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, a Sąd Apelacyjny podziela to stanowisko, że z przywileju przejścia na emeryturę w niższym wieku emerytalnym, przysługującego pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, mogą korzystać wyłącznie pracownicy, którzy byli rzeczywiście zatrudnieni stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szkodliwych warunkach pracy (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 15 grudnia 1997 r., II UKN 417/97, OSNP 1998/21/638; 21 listopada 2001 r., II UKN 598/00, OSNP 2003/17/419; 4 czerwca 2008 r., II UK 306/07, lex nr 494129).

Oznacza to, że nie jest dopuszczalne uwzględnianie przy ustalaniu okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika, przez co tak zatrudniony nie spełniał koniecznego warunku dla uzyskania wcześniejszych uprawnień emerytalnych, jakim było stale wykonywanie pracy szkodliwej w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na zajmowanym stanowisku pracy.

Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w

sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). – wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2012 r. (III UK 92/11 LEX nr 1215158).

W tym stanie rzeczy apelacja stanowi jedynie polemikę z prawidłowymi ustaleniami i rozważaniami Sądu I instancji.

Mając powyższe na uwadze, na mocy art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.